

W DRODZE DO SPRAWIEDLIWOŚCI

PORADNIK DLA UCZESTNIKÓW
postępowañ w sprawach przedawnionych
przed Państwową Komisją do spraw przeciwdziałania
wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15

KATARZYNA KOMONIEWSKA

Wiceprzewodnicząca Państwowej Komisji

W DRODZE DO SPRAWIEDLIWOŚCI

Poradnik dla uczestników
postępowań w sprawach przedawnionych
przed Państwową Komisją do spraw przeciwdziałania
wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15

Opracowanie:

Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania
wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15

Autorka: Katarzyna Komoniewska

Redakcja i korekta: Magdalena Bogdańska-Maciak

Projekt i skład: Fesido Sp. z o.o.

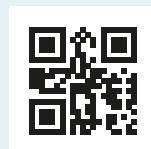
Warszawa 2026

**Urząd Państwowej Komisji
do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu
seksualnemu małoletnich poniżej lat 15**

ul. Twarda 18, 00-105 Warszawa
tel.: 22 699 60 51
e-mail: urządkomisji@pkdp.gov.pl
www.pkdp.gov.pl

Jeśli doświadczyłeś/doświadczyłaś krzywdy w dzieciństwie
lub masz wiedzę o wykorzystaniu seksualnym dziecka
– skontaktuj się z Państwową Komisją:

e-mail: zgloszenie@pkdp.gov.pl
tel.: 22 699 60 52

pkdp.gov.pl

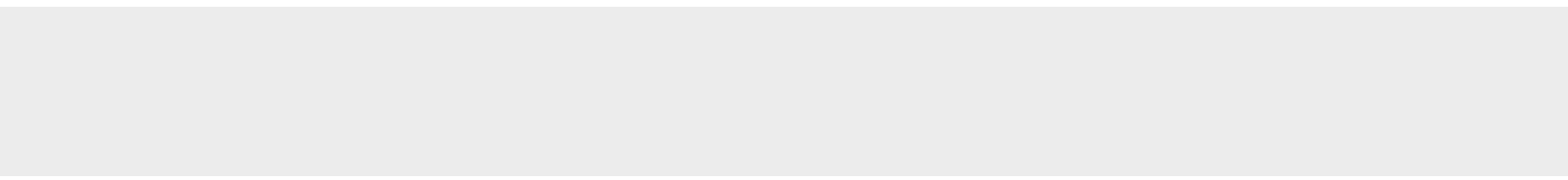
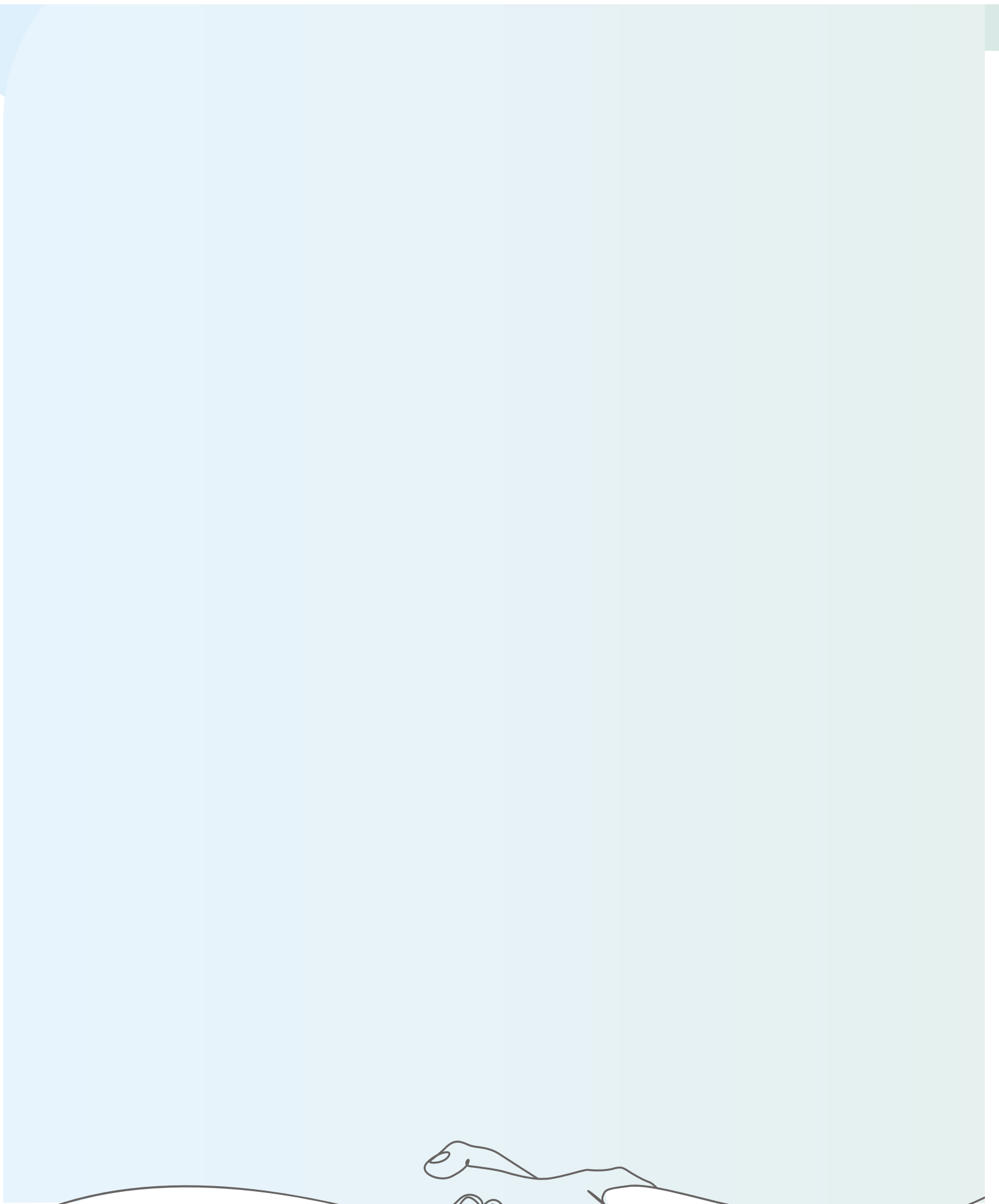

PYTANIA I ODPOWIEDZI

WSTĘP.....	7
I. Informacje wstępne.....	10
1. Czym zajmuje się Państwowa Komisja?	10
2. Jaki jest zakres działań Państwowej Komisji?	10
3. Jakie departamenty wchodzi w skład Urzędu Państwowej Komisji?	11
4. Czym zajmuje się Departament Postępowań Wyjaśniających Państwowej Komisji (DPW)?	11
5. Co oznacza termin „sprawy przedawnione”?	11
II. Wszczęcie postępowania.....	12
6. Kiedy sprawa trafia do Państwowej Komisji?	12
7. Jak zaczynamy sprawę w Państwowej Komisji?	12
8. W jaki sposób przygotować pismo do Państwowej Komisji?.....	13
9. Jakie mogą być skutki braków w piśmie skierowanym do Państwowej Komisji?	13
10. Gdzie i jak złożyć dokumenty?	14
11. Jakie są zasady doręczania korespondencji?	14
12. W jakiej formie należy przysyłać dokumenty do Państwowej Komisji?	14
III. Uczestnicy postępowania, ich prawa i obowiązki	15
13. Kto bierze udział w postępowaniu wyjaśniającym?.....	15
14. Kto bierze udział w posiedzeniu Państwowej Komisji?.....	15
15. Jakie informacje są kluczowe dla osoby, która powinna stawić się przed Państwową Komisją?.....	16
16. Jakich formalności powinna dopełnić osoba poszkodowana?	16
17. Jakie prawa przysługują osobie poszkodowanej podczas składania wyjaśnień?	16
18. Czym jest sprzeciw i jak go skutecznie złożyć?	16
19. Z jakich udogodnień i wsparcia może skorzystać osoba poszkodowana?.....	17
20. Na jakie wsparcie finansowe i prawne może liczyć osoba poszkodowana w trakcie całego postępowania?	17
21. Czy osoba poszkodowana może przeglądać akta swojej sprawy?.....	18
22. Do kiedy osoba poszkodowana może wnioskować o rezygnację z prowadzenia sprawy?	18
23. Jakie są zasady udziału osoby wskazanej jako sprawca w wysłuchaniu?	18
24. Z jakich udogodnień może skorzystać osoba wskazana jako sprawca?	18
25. Z jakiego wsparcia może skorzystać osoba wskazana jako sprawca w toku postępowania?	19
26. Czy osoba wskazana jako sprawca może nie odpowiadać na pytania?	19
27. Do jakich dokumentów osoba wskazana jako sprawca ma dostęp?	19
28. Czy i jakie dowody może zgłaszać osoba wskazana jako sprawca?	19
29. Jakie szczególne uprawnienia przysługują osobie wskazanej jako sprawca?	19
30. O czym powinna pamiętać osoba wskazana jako sprawca?	20
31. Na co osoba wskazana jako sprawca powinna zwrócić uwagę przy składaniu dokumentów?.....	20

32. Jakie zasady doręczania pism obowiązują osobę wskazaną jako sprawca?	20
33. Co musi zawierać pismo osoby wskazanej jako sprawca, żeby zostało rozpatrzone?	20
34. Jakie są najważniejsze uprawnienia osoby zgłaszającej?	21
35. Z jakich udogodnień może skorzystać osoba zgłaszająca w toku postępowania?	21
36. Jakie prawa przysługują świadkowi?	22
37. Jakie są obowiązki świadka?	22
38. Co powinien wiedzieć świadek, przystępując do wystuchania?	22
39. Kiedy można odmówić zeznań lub odpowiedzi na pytania?	23
IV. Przygotowanie postępowania	23
40. Czy postępowanie wyjaśniające to sprawa karna, czy cywilna?	23
41. Gdzie odbywa się postępowanie?	23
42. Jakie są terminy wyznaczania spraw i przesyłania zawiadomień?	24
43. W jaki sposób można zapoznać się z aktami sprawy?	24
44. Kto decyduje o wezwaniu świadków?	24
45. Kto proponuje i zbiera dowody w sprawie?	25
V. Przebieg postępowania wyjaśniającego	25
46. Jak krok po kroku wygląda postępowanie?	25
47. Gdzie i w jakiej formie odbywają się wystuchania?	26
48. Jak przebiega wystuchanie i kto bierze udział w zadawaniu pytań?	26
49. Czy udział w wystuchaniu jest obowiązkowy, jeśli zeznania znajdują się już w aktach?	27
50. Jak przebiega wystuchanie pod nieobecność sprawcy?	27
51. Dlaczego brak udziału osoby wskazanej jako sprawca nie wstrzymuje sprawy?	28
52. W jakim celu powołuje się biegłych specjalistów?	28
VI. Standardy ochrony uczestników	29
53. Czy postępowanie przed Państwową Komisją jest jawne?	29
54. Jak wygląda kwestia wsparcia psychologa lub pełnomocnika podczas postępowania?	29
55. Czy i na jakich zasadach można uczestniczyć w wystuchaniu z własnym psychologiem?	30
56. Jakie są zasady obecności osoby wspierającej podczas postępowania wyjaśniającego?	30
57. Jak uniknąć bezpośredniego kontaktu z drugą stroną podczas wystuchania?	30
58. Jakie możliwości sprawdzenia i zmiany treści protokołu przysługują osobie wystuchiwanej?	31
59. Komu udzielane są informacje o sprawie?	31
VII. Pełnomocnicy i pomoc prawna	32
60. Czy można otrzymać pełnomocnika z urzędu wyznaczonego przez Państwową Komisję?	32
61. Kto może pełnić funkcję pełnomocnika i na jakich zasadach jest on ustanawiany?	32

VIII. Szczególne sytuacje procesowe	32
62. Czy postępowanie toczy się dalej, jeśli poszkodowany zmarł?	32
63. Czy postępowanie toczy się dalej, jeśli zmarł potencjalny sprawca?	33
64. Jakie są skutki odmowy udziału w postępowaniu?	33
IX. Zakończenie postępowania	33
65. W jaki sposób może zakończyć się sprawa w Państwowej Komisji?	33
66. Kiedy i na jakiej podstawie zostanie wydane postanowienie?	34
67. Co jeszcze bierze pod uwagę Państwowa Komisja przed wydaniem decyzji?	34
68. Na jakiej podstawie i w jakim składzie Państwowa Komisja wydaje decyzje?	35
69. Jak „zatrzymać” lub „zakończyć” prowadzenie postępowania wyjaśniającego?	35
X. Środki zaskarżenia	36
70. Kto może złożyć odwołanie od postanowienia Państwowej Komisji?	36
71. W jakim terminie można złożyć odwołanie od postanowienia Państwowej Komisji?	36
72. Gdzie i w jaki sposób należy złożyć odwołanie?	36
73. Jakie są wymogi formalne odwołań?	36
74. Ile dni mają osoba poszkodowana i osoba wskazana jako sprawca na zaskarżenie decyzji Państwowej Komisji?	37
75. Czy wniesienie odwołania wstrzymuje wpis do Rejestru Państwowej Komisji?	37
76. Co może zrobić sąd, do którego trafi odwołanie?	37
XI. Rejestr	37
77. Jakie zdarzenie wyznacza moment faktycznego wpisu w Rejestrze Państwowej Komisji?	37
78. W których sytuacjach następuje wpis do Rejestru Państwowej Komisji?	38
79. Co z wpisem w Rejestrze, jeśli osoba wskazana jako sprawca nie żyje?	38
80. Z jakich części składa się Rejestr Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym?	38
81. Jakie informacje o sprawcy można znaleźć w Rejestrze?	38
82. Gdzie znajduje się Rejestr i w jaki sposób można go przeglądać?	39
83. Na kim spoczywa obowiązek weryfikacji pracowników w Rejestrze i co grozi za jego niedopełnienie?	39
XII. Koszty i rozliczenia	39
84. Kto ponosi koszty postępowania oraz opłaty za odpisy dokumentów?	39
85. Czy można otrzymać zwrot kosztów dojazdu na wysłuchanie?	39
86. Jak osoba wskazana jako sprawca może uzyskać zwrot kosztów dojazdu na wysłuchanie?	40
87. Jak osoba wezwana lub zaproszona w charakterze świadka może uzyskać zwrot kosztów dojazdu na wysłuchanie?	40
88. Na jakich zasadach odbywa się rozliczanie kosztów i opłat?	40
PODSUMOWANIE	41

WSTĘP

Oddaję w Państwa ręce poradnik, który jest prostą mapą po procedurach Państwowej Komisji do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15. Dążyłam do tego, aby skomplikowany język przepisów zastąpić klarownymi odpowiedziami, w pełni zrozumiałymi dla osób niezwiązanych ze środowiskiem prawniczym.

Państwowa Komisja powstała, aby pomagać osobom, które w dzieciństwie doświadczyły przemocy seksualnej. Jej członkowie wiedzą, jak trudne są to przeżycia. Dlatego podczas spotkań z osobami, które doznały krzywdy, dbamy o ich spokój i poczucie bezpieczeństwa. Staramy się upraszczać wszystkie formalności i rozmawiać w przyjaznej atmosferze, aby zminimalizować stres.

Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 została powołana Ustawą z dnia 30 sierpnia 2019 r. Ustawa ta weszła w życie 26 września 2019 r. Z kolei 23 stycznia 2023 r. podpisana została Ustawa z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy o Państwowej Komisji do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej lat 15 oraz niektórych innych ustaw. I właśnie na tych przepisach bazuje Państwowa Komisja.

Jako zastępczyni przewodniczącej Państwowej Komisji odpowiadam merytorycznie za nadzór nad postępowaniami wyjaśniającymi. W tej publikacji wyjaśniam, dlaczego uruchamiamy postępowania, jak one przebiegają i co oznaczają dla ich uczestników. Skupiam się na praktyce i prawach, które Państwu przysługują. To wiedza z „pierwszej ręki” – oparta na pytaniach, które najczęściej padają z ust uczestników obecnych na sali w trakcie naszych posiedzeń.

Podczas spotkań pamiętamy o bólu i samotności, których osoby skrzywdzone mogły doznać w dzieciństwie, bierzemy pod uwagę ich trudną przeszłość. Wiemy, jak bolesne mogą to być wspomnienia. Państwowa Komisja dba o to, aby każdy czuł, że sprawiedliwości stało się zadość.

Wiele krzywd wyrządzonych dzieciom w latach 60., 70. czy 80. ubiegłego wieku już się przedawniło. Według obecnych przepisów postępowania karnego oznacza to, że sprawcy nie mogą już stanąć przed sądem, a w przypadku, gdy materiał dowodowy wskazywałby na ich winę, nie mogą zostać skazani. Nie znaczy to jednak, że o sprawie powinno się zapomnieć.

Państwowa Komisja uważa, że przemoc seksualna wobec dzieci nigdy nie powinna zostać zapomniana ani ukryta, nawet po wielu latach. Dlatego prowadzimy własne postę-

powania wyjaśniające w sprawach przedawnionych. Robimy to, aby chronić godność i dobre imię osób skrzywdzonych.

Państwowa Komisja gwarantuje jednocześnie równe prawa zarówno osobie poszkodowanej, jak i osobie wskazanej jako sprawca, dbając tym samym o sprawiedliwe traktowanie wszystkich stron.

Publikacja nie powstałaby, gdyby nie wyjątkowe osoby, z którymi mam przyjemność współpracować. Z całego serca dziękuję Joannie Napierale i Konradowi Ciesiótkiewiczowi z prezydium Państwowej Komisji – to Wasza inicjatywa i codzienne wsparcie dały mi siłę do działania. Bardzo wdzięczna je-

stem Marcie Taras – dziękuję Ci za serce, które włożyłaś w realizację tego projektu i nieocenione zaangażowanie. Marcinowi Lechowiczowi dziękuję za cenne merytoryczne wskazówki. Praca z Wami nad tym poradnikiem była dla mnie wielkim zaszczytem.

Poradnik nie jest skierowany do profesjonalistów i nie stanowi komentarza do ustawy o Państwowej Komisji. Zależało nam, by język, którym jest napisany, był zrozumiały dla wszystkich osób biorących udział w postępowaniach.

Mam nadzieję, że zebrane w poradniku informacje ułatwią rozwiązanie Państwa sprawy.

Zachęcam do lektury i kontaktu z Państwową Komisją!

Katarzyna Komoniewska

Wiceprzewodnicząca
Państwowej Komisji

**W drodze
do sprawiedliwości**

Informacje wstępne

1. Czym zajmuje się Państwowa Komisja?

Państwowa Komisja* jest jedyną instytucją w Polsce, która zajmuje się wyłącznie sprawami, w których poszkodowanym seksualnie jest **dziecko poniżej 15 roku życia**.

Państwowa Komisja zajmuje się sprawami, które się już przedawniły. Oznacza to, że sprawca nie może już stanąć przed sądem karnym i ponieść kary, przykładowo trafić do więzienia. Dlatego Państwowa Komisja nie wydaje wyroków, ale prowadzi własne postępowania wyjaśniające. Są to tzw. postępowania quasisądowe, prowadzone na wzór postępowań sądowych.

Podczas nich eksperci sprawdzają dowody i oceniają, czy dana osoba skrzywdziła seksualnie dziecko poniżej 15 roku życia. Jeśli Państwowa Komisja potwierdzi, że do takiego zachowania doszło, wówczas podejmuje decyzję o wpisaniu tej osoby do Rejestru Sprawców Przystępstw na Tle Seksualnym.

2. Jaki jest zakres działań Państwowej Komisji?

Zakres działań Państwowej Komisji obejmuje poniższe zagadnienia.

- **Gwałt i zmuszanie do czynności seksualnych** – sytuacje, w których doszło do kontaktu seksualnego w wyniku przemocy, groźby lub podstępny.
- **Wykorzystanie braku świadomości lub bezradności** – przypadki, w których sprawca wykorzystał stan zdrowia (np. chorobę psychiczną lub niepełnosprawność intelektualną), uniemożliwiający dziecku zrozumienie sytuacji lub stawienie oporu.
- **Nadużycie relacji lub trudnego położenia** – wykorzystanie faktu, że dziecko było zależne od sprawcy lub znajdowało się w krytycznej sytuacji życiowej.
- **Wykorzystanie zaufania lub przekupstwo** – skłonienie dziecka do czynności seksualnych poprzez nadużycie jego ufności lub oferowanie korzyści (np. prezentów).
- **Kontakty seksualne z dzieckiem poniżej 15 roku życia** – każdy taki kontakt jest uznawany za przestępstwo, niezależnie od tego, czy sprawca użył siły, czy nie.
- **Kontakt z pornografią** – pokazywanie dziecku treści pornograficznych, udostępnianie ich lub zmuszanie do oglądania czynności seksualnych.

- **Nagabywanie małoletnich w internecie (tzw. grooming)** – nawiązywanie kontaktu przez internet lub telefon w celu umówienia się na spotkanie o charakterze seksualnym.
- **Propagowanie pedofilii** – publiczne chwalenie lub zachęcanie do zachowań seksualnych wobec dzieci.
- **Kazirodstwo** – kontakty seksualne pomiędzy osobami blisko spokrewnionymi.
- **Przestępstwa związane z pornografią dziecięcą** – produkcja, przesyłanie, oglądanie oraz posiadanie materiałów (zdjęć, filmów) przedstawiających osoby poniżej 18 roku życia w sytuacjach seksualnych.
- **Wykorzystywanie do prostytucji** – zmuszanie dzieci do prostytucji, ułatwianie tego procederu lub czerpanie z niego korzyści majątkowych.

3. Jakie departamenty wchodzi w skład Urzędu Państwowej Komisji?

- Departament Postępowań Wyjaśniających (**DPW**)
- Departament Postępowań Indywidualnych (**DPI**)
- Departament Edukacji i Prewencji (**DEP**)

4. Czym zajmuje się Departament Postępowań Wyjaśniających Urzędu Państwowej Komisji (DPW)?

DPW zajmuje się sprawami przedawnionymi, które dotyczą podejrzenia wykorzystania seksualnego dzieci. To wyjątkowa i unikalna misja, ponieważ poza Państwową Komisją żadna inna instytucja w Polsce nie prowadzi postępowań przedawnionych. Pomocą zostają objęte osoby, które w dzieciństwie doświadczyły przemocy seksualnej. Państwowa Komisja pracuje, mając na względzie ich cierpienie, samotność i traumę, z którymi mierzą się nawet w dorosłym życiu. Zapewniamy prawo do bezstronnego i rzetelnego rozpoznania sprawy, pamiętając o tym, że zasady postępowania przed Państwową Komisją powinny być w pełni jasne i zrozumiałe zarówno dla poszkodowanego, jak i dla osoby wskazanej jako sprawca.

5. Co oznacza termin „sprawy przedawnione”?

W prawie karnym przedawnienie oznacza, że od popełnienia przestępstwa minęło już tyle czasu, że państwo traci prawo do ukarania sprawcy. W takiej sytuacji sprawca nie może już stanąć przed sądem i odbyć kary, np. kary więzienia czy innej przewidzianej w Kodeksie karnym.

Dlaczego Państwowa Komisja zajmuje się takimi sprawami? Państwowa Komisja została powołana właśnie po to, aby zajmować się sprawami, które dla sądów karnych są już

„zamknięte”. Wynika to z przekonania, że krzywda wyrządzona dzieciom nigdy nie powinna zostać zapomniana ani ukryta, nawet po wielu latach.

Głównymi celami naszych działań w sprawach przedawnionych są:

- **poczucie sprawiedliwości** – dajemy osobom poszkodowanym szansę na oficjalne wyjaśnienie sprawy i potwierdzenie tego, co się wydarzyło;
- **wpis do Rejestru** – nawet jeśli sprawca nie trafi do więzienia lub nie poniesie innej kary (bo sprawa się przedawniła), Państwowa Komisja może wpisać go do Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym;
- **ochrona innych** – takie działania pomagają budować standardy ochrony dzieci i zapobiegają kolejnym krzywdom w przyszłości.

Wszczęcie postępowania

6. Kiedy sprawa trafia do Państwowej Komisji?

Jeśli zgłosisz sprawę do prokuratury lub sądu, a organ odmówi jej wszczęcia lub ją umorzy tylko dlatego, że minęło zbyt dużo czasu od dnia popełnienia przestępstwa (czyli ze względu na przedawnienie przestępstwa), wówczas ten organ ma obowiązek przekazać sprawę do Państwowej Komisji.

W takiej sytuacji prokurator lub sąd przesyła do Państwowej Komisji wszystkie zebrane dokumenty – akta sprawy automatycznie (z urzędu) – nie musisz o to dodatkowo prosić.

7. Jak zaczynamy sprawę w Państwowej Komisji?

Gdy dokumenty (akta) z sądu lub prokuratury trafią do Państwowej Komisji, nasi pracownicy sprawdzają je pod kątem formalnym. Następnie Państwowa Komisja decyduje w drodze uchwały o oficjalnym rozpoczęciu postępowania wyjaśniającego – mówimy wówczas o podjęciu postępowania wyjaśniającego.

O tej decyzji niezwłocznie zawiadamiamy:

- osobę poszkodowaną,
- osobę wskazaną jako sprawca,
- osobę, która zgłosiła sprawę.

Wraz z powiadomieniem przesyłamy jasną informację o tym, jak krok po kroku będzie wyglądało postępowanie.

8. W jaki sposób przygotować pismo do Państwowej Komisji?

Aby Twoje pismo mogło zostać rozpatrzone, musi zawierać:

- **nazwę urzędu** (Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15);
- **numer sprawy** (jeśli został już nadany);
- **dane nadawcy** (Twoje imię i nazwisko oraz dane przedstawiciela lub pełnomocnika – jeśli ich masz);
- **rodzaj pisma** (np. wniosek, oświadczenie, odwołanie);
- **treść (osnowę):** jasne wyjaśnienie, co chcesz osiągnąć i w jakim celu piszesz;
- **uzasadnienie** (opis faktów potwierdzających Twoją prośbę oraz wskazanie dowodów na ich poparcie);

- **podpis** (własnoręczny podpis Twój lub pełnomocnika; jeśli nie możesz podpisać się osobiście, może to zrobić upoważniona osoba, ale trzeba podać przyczynę takiej sytuacji);
- **listę załączników** (spis wszystkich dokumentów dołączanych do pisma);
- **adres** (Twoje miejsce zamieszkania – wymagane tylko w pierwszym piśmie do Państwowej Komisji).

O czym jeszcze warto pamiętać?

Do pisma należy dołączyć jego kopie (odpisy) wraz z kopiami załączników.

Są one przekazywane osobie wskazanej jako sprawca, a jeśli w sprawie występuje więcej niż jedna osoba poszkodowana, odpisy muszą być przygotowane dla wszystkich tych osób.

9. Jakie mogą być skutki braków w piśmie skierowanym do Państwowej Komisji?

Jeśli w piśmie zabraknie któregoś z powyższych elementów, Państwowa Komisja poprosi Cię o jego uzupełnienie w określonym terminie.

Liczy się czas od dnia pierwszej wysyłki pisma.

Pismo zostanie zwrócone i nie wywoła żadnych skutków (będzie traktowane tak, jakby nigdy nie powstało).

10. Gdzie i jak złożyć dokumenty?

Pismo można dostarczyć:

- **osobiście**, składając je w siedzibie Urzędu Państwowej Komisji;
- **poczta**, wysyłając przesyłkę poleconą;
- **drogą elektroniczną**, za pośrednictwem e-doręczeń.

Ważne zasady dotyczące daty nadania

- Data złożenia pisma to dzień, w którym nadasz przesyłkę na pocztę.
- Osoby pozbawione wolności, żołnierze lub członkowie załóg morskich mogą złożyć pismo odpowiednio w administracji zakładu, dowództwie jednostki lub u kapitana statku – liczy się to jako data wniesienia pisma do urzędu.

11. Jakie są zasady doręczania korespondencji?

Miejsce dostarczenia listów

Korespondencja z Państwowej Komisji jest doręczana na adres zamieszkania adresata.

Wybór innego adresu

Można złożyć wniosek o wysyłanie pism na inny adres (np. skrytkę pocztową) lub do upoważnionej przez siebie osoby. Można utworzyć skrynkę dla e-doręczeń.

Obowiązek zgłaszania zmian

Każdą zmianę adresu zamieszkania lub adresu do doręczeń należy niezwłocznie zgło-

sić Państwowej Komisji. Jeśli się o tym zapomni, pismo wysłane na stary adres uznaje się za skutecznie doręczone.

Skutki nieodebrania przesyłki

Pismo uważa się za dostarczone także wtedy, gdy adresat odmówi jego przyjęcia lub nie odbierze go z poczty po dwukrotnym zawiadomieniu (awizowaniu).

12. W jakiej formie należy przysłać dokumenty do Państwowej Komisji?

Zasady wysyłania pism zależą od tego, czego dotyczy Twoja wiadomość.

- **Poczta tradycyjna lub e-doręczenie** – w ten sposób musisz wysłać najważniejsze dokumenty, takie jak oficjalne oświadczenia czy wnioski dowodowe. Pamiętaj, aby dołączyć **odpis dla drugiej strony** (czyli kopię tego samego pisma).
- **E-mail lub telefon** – tych form możesz używać do spraw organizacyjnych, które usprawniają postępowanie. Przykładowo – możesz mailowo lub telefonicznie potwierdzić, czy pojawisz się na spotkaniu.

Uczestnicy postępowania – ich prawa i obowiązki

13. Kto bierze udział w postępowaniu wyjaśniającym?

Głównymi uczestnikami (stronami) postępowania są osoby wymienione w dokumentach z sądu lub prokuratury. Te osoby to:

- **osoba poszkodowana,**
- **osoba wskazana jako sprawca.**

W postępowaniu może brać udział także **osoba zawiadamiająca** – czyli ta, która poinformowała Państwową Komisję o tym, co się stało.

Ponadto w wyjaśnianiu sprawy mogą uczestniczyć:

- **pełnomocnicy** (np. prawnicy reprezentujący stronę lub osoba najbliższa);
- **świadkowie;**
- **biegli** (eksperti, którzy przygotowują specjalistyczne opinie).

14. Kto bierze udział w posiedzeniu Państwowej Komisji?

W spotkaniach (czynnościach) w sali posiedzeń Państwowej Komisji bierze udział co najmniej pięciu członków Państwowej Komisji (cała Państwowa Komisja liczy siedem osób).

Kluczowe role pełnią:

- przewodniczący posiedzenia – prowadzi spotkanie,
- członek sprawozdawca – osoba, która szczegółowo referuje stan sprawy i wyjaśnia, dlaczego sprawa wpłynęła do Państwowej Komisji i czego dotyczy zdarzenie, które będzie omawiane.

Oprócz ww. osób w sali zawsze znajduje się protokolant (pracownik Urzędu Państwowej Komisji), który zapisuje przebieg rozmów.

W posiedzeniu biorą również udział:

- osoba poszkodowana / osoby poszkodowane i wskazana jako sprawca (strony);
- ich pełnomocnicy (np. adwokaci, radcowie prawni, osoba najbliższa – małżonek, rodzeństwo, dziecko);
- świadkowie oraz biegli eksperci.

15. Jakie informacje są kluczowe dla osoby, która powinna stawić się przed Państwową Komisją?

- **Formalności:** Na początku spotkania Państwowa Komisja sprawdza tożsamość zaproszonej osoby na podstawie dowodu osobistego lub innego dokumentu ze zdjęciem.
- **Miejsce wystuchania:** Jeśli z powodu choroby, niepełnosprawności lub innej poważnej przeszkody nie można przyjechać do urzędu, wystuchanie może odbyć się w miejscu pobytu danej osoby.

PRAWA I OBOWIĄZKI OSOBY POSZKODOWANEJ

16. Jakich formalności powinna dopełnić osoba poszkodowana?

Na początku spotkania Państwowa Komisja sprawdza tożsamość uczestnika na podstawie dowodu osobistego lub innego dokumentu ze zdjęciem.

Udział w wystuchaniu jest dobrowolny. Jeśli jednak osoba poszkodowana nie przyjdzie, odmówi odpowiedzi na pytania lub nie zgodzi się na badanie przez biegłego, Państwowa Komisja może wydać decyzję na podstawie innych dowodów.

17. Jakie prawa przysługują osobie poszkodowanej podczas składania wyjaśnień?

Każda osoba poszkodowana ma prawo do swobodnej wypowiedzi, ale może odmówić odpowiedzi na pytanie, gdy:

- odpowiedź mogłaby narazić ją lub osobę jej bliską na odpowiedzialność karną lub wpis do Rejestru;
- sama jest podejrzana, oskarżona lub skazana w sprawie związanej z tym czynem;
- odpowiedź naruszałaby tajemnicę chronioną prawem;
- zgłosiła wcześniej oficjalny sprzeciw wobec prowadzenia postępowania.

Jeśli osoba wskazana jako sprawca przyzna się do winy i przyznanie to nie budzi wątpliwości, Państwowa Komisja może ograniczyć badanie sprawy tylko do wystuchania obu stron.

18. Czym jest sprzeciw i jak go skutecznie złożyć?

Sprzeciw to prawo osoby poszkodowanej do zatrzymania lub zakończenia sprawy. Jeśli zostanie złożony, Państwowa Komisja ma obowiązek zakończyć (umorzyć) postępowanie.

Kiedy złożyć sprzeciw?

Można to zrobić od momentu otrzymania informacji o rozpoczęciu sprawy aż do zakończenia swojego pierwszego wystąpienia przed Państwową Komisją.

Jak złożyć sprzeciw?

- **Pisemnie** – wysłać pocztą lub złożyć osobiście w siedzibie Urzędu. Pismo musi być własnoręcznie podpisane (e-mailem można to zrobić tylko wtedy, gdy pismo zostanie podpisane kwalifikowanym podpisem elektronicznym).
- **Ustnie** – zgłosić do protokołu podczas pierwszego wystąpienia.

Jak uzasadnić złożenie sprzeciwu?

Nie trzeba podawać żadnego powodu swojej decyzji.

19. Z jakich udogodnień i wsparcia może skorzystać osoba poszkodowana?

Miejsce wystąpienia

Na wniosek osoby poszkodowanej Komisja może ją wysłuchać w miejscu zamieszkania.

Pełnomocnik

Można korzystać z pomocy pełnomocnika, ale trzeba go wyznaczyć i opłacić samodzielnie. Państwowa Komisja nie przydziela darmowych prawników (z urzędu).

Zwrot kosztów

Można otrzymać zwrot pieniędzy za dojazd do siedziby Państwowej Komisji. Wniosek o zwrot należy złożyć do protokołu podczas spotkania lub na piśmie w ciągu siedmiu dni od wystąpienia.

Przyznanie się sprawcy

Jeśli osoba wskazana jako sprawca przyzna się do winy i przyznanie to nie budzi wątpliwości, Państwowa Komisja może ograniczyć badanie sprawy tylko do wystąpienia obu stron.

20. Na jakie wsparcie finansowe i prawne może liczyć osoba poszkodowana w trakcie całego postępowania?

Bezpłatny udział

Uczestnictwo w postępowaniu przed Państwową Komisją nie wiąże się z kosztami (jedynie jeśli zajdzie konieczność noclegu, jego koszt nie jest zwracany).

Zwrot kosztów dojazdu

Za przyjazd na wystąpienie przysługuje zwrot kosztów podróży z miejsca zamieszkania do siedziby Urzędu Państwowej Komisji.

Pomoc pełnomocnika

W sprawie można działać samodzielnie lub przez pełnomocnika. Może nim być profesjonalista (adwokat, radca prawny) lub ktoś bli-

ski (małżonek, rodzice, dzieci, rodzeństwo). Państwowa Komisja nie wyznacza jednak prawników z urzędu – trzeba ich zapewnić we własnym zakresie.

21. Czy osoba poszkodowana może przeglądać akta swojej sprawy?

Tak. Każdy poszkodowany ma prawo bezpłatnie przeglądać akta swojej sprawy oraz otrzymywać ich kopie i odpisy.

22. Do kiedy osoba poszkodowana może wnioskować o rezygnację z prowadzenia sprawy?

Najpóźniej do zakończenia swojego pierwszego wystuchania można zrezygnować z dalszego prowadzenia sprawy. Złożenie sprzeciwu (pisemnie lub ustnie do protokołu) bez podawania przyczyny obliuguje Państwową Komisję do zamknięcia postępowania.

PRAWA I OBOWIĄZKI OSOBY WSKAZANEJ JAKO SPRAWCA

23. Jakie są zasady udziału osoby wskazanej jako sprawca w wystuchaniu?

- Na początku spotkania Państwowa Komisja sprawdza tożsamość zaproszonej osoby na podstawie dowodu osobistego lub innego oficjalnego dokumentu ze zdjęciem.

- Udział w wystuchaniu jest dobrowolny. Należy jednak pamiętać, że nieobecność, odmowa odpowiedzi na pytania lub odmowa poddania się badaniu przez biegłego nie wstrzymują prac Państwowej Komisji. Postanowienie o wpisie do Rejestru Państwowej Komisji może zostać wydane na podstawie innych dostępnych dowodów. Państwowa Komisja może też wydać postanowienie o odmowie wpisu.

24. Z jakich udogodnień może skorzystać osoba wskazana jako sprawca?

- **Miejsce wystuchania:** W przypadku choroby, niepełnosprawności lub innej poważnej przeszkody, która uniemożliwia przyjazd, wystuchanie może odbyć się w miejscu pobytu danej osoby.
- **Pełnomocnik:** Można korzystać z pomocy pełnomocnika. Wystuchanie odbywa się w jego obecności, chyba że zaproszona osoba zgodzi się na rozmowę bez niego. Państwowa Komisja nie wyznacza „darmowych obrońców” z urzędu – pełnomocnika należy zapewnić i opłacić samodzielnie.
- **Akta:** Można przeglądać akta i uzyskać bezpłatnie odpisy, kopie lub wyciągi w formie papierowej lub online.

25. Z jakiego wsparcia może skorzystać osoba wskazana jako sprawca w toku postępowania?

- **Bezpłatny udział:** Uczestnictwo w postępowaniu przed Państwową Komisją jest wolne od opłat.
- **Zwrot kosztów dojazdu:** Pieniądze za podróż do urzędu można odzyskać tylko wtedy, gdy sprawa zakończy się odmową wpisu do Rejestru lub jej umorzeniem (np. z powodu sprzeciwu osoby poszkodowanej).
- **Pomoc pełnomocnika:** W sprawie można działać samodzielnie lub przez pełnomocnika. Może nim być profesjonalista (adwokat, radca prawny) lub ktoś bliski (małżonek, rodzice, dzieci, rodzeństwo). Państwowa Komisja nie wyznacza obrońców z urzędu.

26. Czy osoba wskazana jako sprawca może nie odpowiadać na pytania?

Osoba wskazana jako sprawca nie ma obowiązku dostarczania dowodów na swoją niekorzyść! A każdą niedającą się rozstrzygnąć wątpliwość rozstrzyga się na korzyść osoby wskazanej jako sprawca.

Każda osoba ma prawo do swobodnej wypowiedzi, a podczas serii zadawanych pytań może nie odpowiadać na pytania, gdy:

- odpowiedź mogłaby narazić ją lub osobę jej bliską na odpowiedzialność karną lub na wpis do Rejestru;
- jest podejrzana, oskarżona lub została już skazana w sprawie ściśle związanej z omawianym czynem;
- odpowiedź naruszałaby tajemnicę chronioną prawem.

27. Do jakich dokumentów osoba wskazana jako sprawca ma dostęp?

Każda osoba wskazana jako sprawca lub jej pełnomocnik ma prawo bezpłatnie przeglądać dokumenty swojej sprawy oraz otrzymywać ich kopie lub odpisy.

28. Czy i jakie dowody może zgłaszać osoba wskazana jako sprawca?

Można zgłaszać własne dowody, w szczególności takie jak dokumenty, zdjęcia, pamiątki, wnioskować o przesłuchania świadków lub opinie biegłych.

29. Jakie szczególne uprawnienia przysługują osobie wskazanej jako sprawca?

- Nikt nie ma obowiązku dostarczania dowodów na swoją niekorzyść.
- Wszystkie wątpliwości, których nie da się rozstrzygnąć, są interpretowane na korzyść osoby wskazanej jako sprawca.

30. O czym powinna pamiętać osoba wskazana jako sprawca?

Jeśli osoba wskazana jako sprawca przyzna się do winy i przyznanie to nie budzi wątpliwości, Państwowa Komisja może ograniczyć badanie sprawy tylko do wysłuchania obu stron.

31. Na co osoba wskazana jako sprawca powinna zwrócić uwagę przy składaniu dokumentów?

- **Odpisy:** Do każdego pisma należy dołączyć jego kopię (odpis) wraz z załącznikami dla osoby poszkodowanej (lub osób poszkodowanych).
- **Poprawianie błędów:** Jeśli w piśmie brakuje ważnych danych, Państwowa Komisja poprosi o ich uzupełnienie. Brak poprawy w terminie sprawi, że pismo nie zostanie rozpatrzone.
- **Sposób wysyłki:** Dokumenty można złożyć osobiście lub wysłać pocztą. W przypadku Poczty Polskiej lub operatorów z UE o dacie złożenia decyduje dzień nadania listu. Przy korzystaniu z innych firm kurierskich liczy się dzień, w którym pismo faktycznie dotrze do urzędu.
- **Sytuacje szczególne:** Żołnierze, więźniowie i członkowie załóg statków morskich mogą złożyć pismo odpowiednio u swoich przełożonych lub w administracji zakładu.

32. Jakie zasady doręczania pism obowiązują osobę wskazaną jako sprawca?

- **Miejsce dostarczenia korespondencji:** Listy są wysyłane na adres zamieszkania lub na inny wskazany adres (np. skrytkę pocztową).
- **Obowiązek zgłaszania zmian:** Każdą zmianę adresu należy zgłosić niezwłocznie. W przeciwnym razie listy wysłane na stary adres uznaje się za doręczone.
- **Skutki nieodebrania listu:** Pismo uważa się za dostarczone, jeśli adresat odmówi jego przyjęcia lub nie odbierze go z poczty po dwukrotnym awizowaniu.

33. Co musi zawierać pismo osoby wskazanej jako sprawca, żeby zostało rozpatrzone?

Aby pismo zostało rozpatrzone, musi zawierać:

- nazwę urzędu (Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15) i numer sprawy;
- dane nadawcy oraz ewentualnego pełnomocnika;
- rodzaj pisma (np. wniosek, odwołanie) i wyjaśnienie, co chce się uzyskać;
- fakty i dowody na ich poparcie;
- własnoręczny podpis (lub podpis pełnomocnika);
- listę załączników;
- miejsce zamieszkania (wymagane w pierwszym piśmie).

PRAWA I OBOWIĄZKI OSOBY ZGŁASZAJĄCEJ

34. Jakie są najważniejsze uprawnienia osoby zgłaszającej?

Prawa podczas składania wyjaśnień

Każda osoba zgłaszająca ma prawo do swobodnej wypowiedzi na temat sprawy. Może jednak nie odpowiadać na konkretne pytania, gdy:

- odpowiedź mogłaby narazić ją lub osobę jej bliską na odpowiedzialność karną lub na wpis do Rejestru;
- jest podejrzana, oskarżona lub została skazana w sprawie ściśle związanej z tym czynem;
- odpowiedź naruszałaby tajemnicę chronioną przez prawo.

Zwrot kosztów podróży

Osobie zgłaszającej przysługuje zwrot pieniędzy za dojazd z miejsca zamieszkania do siedziby Państwowej Komisji.

Wniosek o zwrot kosztów należy złożyć ustnie do protokołu podczas wystuchania lub na piśmie w ciągu siedmiu dni od zakończenia spotkania.

35. Z jakich udogodnień może skorzystać osoba zgłaszająca w toku postępowania?

Finanse i zwrot kosztów

- Uczestnictwo w postępowaniu przed Państwową Komisją nie wiąże się z żadnymi opłatami.
- Za stawienie się na wystuchanie przysługuje zwrot kosztów podróży z miejsca zamieszkania do siedziby urzędu.

Pomoc prawna i pełnomocnik

- Zgodnie z przepisami prawo do posiadania pełnomocnika w tym postępowaniu mają wyłącznie osoba poszkodowana oraz osoba wskazana jako sprawca. Osoba zgłaszająca występuje w postępowaniu samodzielnie.
- Państwowa Komisja nie wyznacza darmowych prawników (z urzędu) dla żadnej ze stron.

Dowody w sprawie i informacje o finale sprawy

- Osoba zgłaszająca może przedstawiać dowody pomocne w wyjaśnieniu sprawy, takie jak dokumenty, zdjęcia czy pliki na nośnikach elektronicznych (np. pendrive, płyty CD lub DVD).
- Państwowa Komisja powiadomi osobę zgłaszającą o tym, w jaki sposób zakończyło się postępowanie (np. czy doszło do wpisu w Rejestrze, czy sprawa została umorzona).

PRAWA I OBOWIĄZKI ŚWIADKA

36. Jakie prawa przysługują świadkowi?

Osoba wystuchiwana jako świadek ma prawo do swobodnej wypowiedzi. Może żądać sprostowania lub uzupełnienia protokołu w terminie siedmiu dni od dnia posiedzenia, na którym została wystuchana.

Jeśli świadek nie zgadza się z decyzją o poprawieniu lub uzupełnieniu protokołu, może się od niej odwołać. Odwołanie należy skierować do pełnego składu Państwowej Komisji w ciągu siedmiu dni od chwili otrzymania decyzji.

37. Jakie są obowiązki świadka?

- **Musi się pojawić na umówionym spotkaniu:** Jeśli świadek nie przyjdzie na spotkanie bez ważnego powodu, sąd, na wniosek Państwowej Komisji, może nałożyć na niego karę pieniężną (grzywnę).
- **Powinien współpracować:** Kara finansowa grozi również wtedy, gdy bez wyraźnego powodu świadek odmawia odpowiedzi na pytania.

38. Co powinien wiedzieć świadek, przystępując do wystuchania?

- Świadek ma obowiązek mówić prawdę i niczego nie zatajać. Składanie fałszywych zeznań, mających służyć za dowód w postępowaniu sądowym lub innym prowadzonym na podstawie ustawy, podlega karze pozbawienia wolności od sześciu miesięcy do ośmiu lat.
- W zgłoszeniu wniesionym do Państwowej Komisji lub w toku postępowania nie można fałszywie oskarżać innej osoby o popełnienie czynu zabronionego pod rygorem odpowiedzialności karnej.
- Świadek ma prawo przedstawić sprawę własnymi słowami.
- Może milczeć, aby chronić siebie lub bliskich. Może nie odpowiadać na pytanie, jeśli odpowiedź mogłaby narazić go lub kogoś mu bliskiego na kłopoty z prawem (karę za przestępstwo).
- Ma prawo do odmowy – nie musi odpowiadać na pytania, jeśli jest podejrzanym lub oskarżonym w podobnej sprawie (lub ma już za nią wyrok).

- Może odmówić odpowiedzi, jeśli dotyczy ona informacji chronionych prawem (np. tajemnicy zawodowej).
- Może nie odpowiadać na pytania, jeśli wcześniej jako osoba pokrzywdzona zgłosił oficjalny sprzeciw.

39. Kiedy można odmówić zeznań lub odpowiedzi na pytania?

Prawo odmowy zeznań w charakterze świadka przysługuje: małżonkom stron, ich wstępnym, zstępnym, rodzeństwu oraz powinowatym w tej samej linii lub stopniu, a także osobom pozostającym w stosunku przysposobienia. Prawo to trwa mimo ustania małżeństwa lub rozwiązania przysposobienia. Odmowa zeznań nie jest jednak dopuszczalna w sprawach o prawa stanu (z wyjątkiem spraw o rozwód).

Świadek może odmówić odpowiedzi na konkretne pytanie, jeżeli zeznanie mogłoby narazić jego lub jego bliskich na odpowiedzialność karną, hańbę, dotkliwą i bezpośrednią szkodę majątkową lub wiązałoby się z naruszeniem istotnej tajemnicy zawodowej. Duchowny może odmówić zeznań co do faktów powierzonych mu na spowiedzi.

IV

Przygotowanie postępowania

40. Czy postępowanie wyjaśniające to sprawa karna, czy cywilna?

Postępowanie przed Państwową Komisją nie jest sprawą karną. Oznacza to, że Państwowa Komisja nie wymierza kar, tak jak robi to sąd.

Wszystko odbywa się na podstawie specjalnej ustawy o Państwowej Komisji (z 30 sierpnia 2019 r.). W sprawach nieuregulowanych w tej ustawie stosujemy odpowiednio zasady wynikające z Kodeksu postępowania cywilnego.

41. Gdzie odbywa się postępowanie?

Większość spotkań odbywa się w siedzibie Państwowej Komisji w Warszawie (ul. Twarda 18). Istnieją jednak sytuacje, w których możemy wysłuchać Cię w innym miejscu lub zdalnie:

- **w Twoim miejscu pobytu** – jeśli z powodu choroby, niepełnosprawności lub innych poważnych trudności nie możesz przyjechać do Warszawy (musi to zostać udokumentowane hi-

storią leczenia lub zaświadczeniem lekarskim, Państwowa Komisja decyduje każdorazowo, czy taki wniosek będzie uwzględniony);

- **na wniosek osoby poszkodowanej** – jeśli jako osoba poszkodowana poprosisz o wystąpienie w miejscu, w którym przebywasz;
- **przez internet (online)** – jeśli jako osoba poszkodowana złożysz wniosek o wystąpienie na odległość, wtedy widzimy się i słyszymy za pomocą komputera;
- **pisemnie** – w niektórych przypadkach osoba poszkodowana może również złożyć wyjaśnienia na piśmie.

42. Jakie są terminy wyznaczania spraw i przesyłania zawiadomień?

Przepisy nie określają dokładnie, jak długo trzeba czekać na rozpoczęcie sprawy lub wyznaczenie konkretnego terminu. Państwowa Komisja stara się jednak pracować bez zbędnej zwłoki i rozpatrywać każde zgłoszenie tak szybko, jak to możliwe.

Kiedy otrzymasz informację o terminie?

Zawiadomienie o planowanym wystąpieniu otrzymasz najpóźniej **siedem dni** przed spotkaniem. Dotyczy to zarówno osoby zgłaszającej i poszkodowanej, jak i osoby wskazanej jako sprawca.

43. W jaki sposób można zapoznać się z aktami sprawy?

Jeśli jesteś osobą poszkodowaną lub osobą wskazaną jako sprawca, masz pełne prawo do wglądu w dokumenty. Możesz je przeglądać oraz otrzymywać ich kopie, odpisy lub wyciągi.

Jak uzyskać dostęp do dokumentów?

Możesz to zrobić na dwa sposoby:

- **osobiście:** w siedzibie Państwowej Komisji, po wcześniejszym umówieniu terminu;
- **zdalnie:** składając wniosek o udostępnienie akt. Taki wniosek możesz wysłać pocztą tradycyjną lub e-mailem.

A co z aktami z prokuratury?

Dokumenty przekazane przez prokuraturę stają się częścią akt sprawy prowadzonej przez Państwową Komisję. Oznacza to, że masz do nich dostęp na tych samych zasadach, co do pozostałych dokumentów w Twojej sprawie.

44. Kto decyduje o wezwaniu świadków?

O tym, kto zostanie przesłuchany w danej sprawie, każdorazowo decyduje Państwowa Komisja. Zasady wyboru świadków są następujące:

- **Świadkowie z innych postępowań** – Państwowa Komisja może wezwać osoby, które składały już zeznania w prokuraturze lub przed sądem;
- **Własne wnioski** – każdy uczestnik postępowania ma prawo złożyć wniosek o przesłuchanie nowych, wskazanych przez siebie świadków;
- **Działanie z urzędu** – Państwowa Komisja może sama zdecydować o wezwaniu dodatkowych osób, jeśli uzna to za niezbędne do wyjaśnienia sprawy.

W każdym przypadku Państwowa Komisja ocenia, czy przesłuchanie danej osoby jest potrzebne i podejmuje ostateczną decyzję o dopuszczeniu takiego dowodu.

45. Kto proponuje i zbiera dowody w sprawie?

Uczestnik ma prawo proponować dowody, takie jak dokumenty, zdjęcia, nagrania na pendrive lub płytach CD, przesłuchania świadków czy opinie biegłych. Państwowa Komisja może również sama zbierać dowody, których nie wskazali uczestnicy.

Przebieg postępowania wyjaśniającego

46. Jak krok po kroku wygląda postępowanie?

Etap 1: Sprawdzenie obecności

Spotkanie zaczyna się od sprawdzenia, kto przyszedł i czy dane z dowodów osobistych się zgadzają. Przewodniczący Państwowej Komisji wyjaśnia, dlaczego się spotykamy i przypomina o Twoich prawach oraz obowiązkach.

Etap 2: Przedstawienie sprawy

Członek sprawozdawca (osoba najlepiej zaznajomiona z Twoją sprawą) krótko opowiada, co udało się do tej pory ustalić i jakie dokumenty już zebraliśmy.

Etap 3: Wystuchanie uczestników

To czas na Twoją wypowiedź. Najpierw odajemy głos **osobie poszkodowanej**, a następnie **osobie wskazanej jako sprawca**.

- Zaczyniesz od swobodnej wypowiedzi – powiesz to, co uważasz za ważne.
- Później członkowie Państwowej Komisji będą zadawać pytania.
- Pytania może zadawać również druga strona oraz pełnomocnicy.

Etap 4: Dodatkowe dowody

Jeśli po rozmowie z Tobą i drugą stroną Państwowa Komisja będzie chciała uzupełnić materiał dowodowy albo będzie miała wątpliwości, może:

- wyznaczyć kolejny termin spotkania;
- wezwać świadków (np. osobę, która zgłosiła sprawę lub inne osoby mające wiedzę o zdarzeniu, mogące pomóc w rozwianiu ewentualnych wątpliwości);
- poprosić o opinię biegłego (eksperta);
- skompletować nowe dokumenty.

Etap 5: Decyzja

Gdy Państwowa Komisja zbierze już wszystkie informacje, wydaje decyzję (postanowienie). Ogłasza ją od razu na posiedzeniu. Państwowa Komisja decyduje wtedy, czy dana osoba zostanie wpisana do Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym, czy nie. Wydanie postanowienia przez Państwową Komisję jest poprzedzone niejawną naradą.

47. Gdzie i w jakiej formie odbywają się wystuchania?

- **Siedziba i wyjazdy:** Standardowo spotkania odbywają się w Urzędzie Państwowej Komisji w Warszawie. Jeśli jednak ktoś nie może przyjechać z powodu choroby lub niepełnosprawności, Państwowa Komisja może go wysłuchać tam, gdzie przebywa.
- **Udogodnienia dla poszkodowanych:** Na wniosek osoby poszkodowanej wystuchanie może odbyć się w miejscu jej pobytu. W uzasadnionych przypadkach dopuszczalna jest rozmowa przez internet (online) lub przedstawienie wyjaśnień na piśmie.
- **Brak obecności uczestników:** Jeśli poszkodowany lub sprawca nie przyjdą na spotkanie, odmówią odpowiedzi na pytania lub badania przez biegłego, Państwowa Komisja i tak ma prawo wydać decyzję dotyczącą wpisu.

48. Jak przebiega wystuchanie i kto bierze udział w zadawaniu pytań?

Wystuchanie przed Państwową Komisją opiera się na prawie do swobodnej wypowiedzi. Oznacza to, że każda osoba może opowiedzieć o sprawie własnymi słowami.

Podczas spotkania pytania mogą zadawać członkowie Państwowej Komisji (w jej skład wchodzi siedem osób). Uczestnik wystąpienia ma jednak określone prawa, które pozwalają mu nie odpowiadać na wybrane pytania.

- **Prawo do uchylenia się od odpowiedzi**

Można nie odpowiedzieć na konkretne pytanie, jeśli odpowiedź mogłaby narazić uczestnika lub osobę mu bliską na odpowiedzialność karną lub na wpis do Rejestru.

- **Prawo do odmowy odpowiedzi (jako podejrzany lub skazany)**

Przystępuje osobie, która w tej samej lub podobnej sprawie ma postawione zarzuty, jest oskarżona lub została już skazana.

- **Ochrona tajemnicy**

Można odmówić odpowiedzi, jeśli wymaga tego tajemnica chroniona prawem (np. zawodowa).

- **Sprzeciw poszkodowanego**

Osoba poszkodowana, która zgłosiła sprzeciw wobec prowadzenia sprawy, również ma prawo nie odpowiadać na pytania.

49. Czy udział w wystąpieniu jest obowiązkowy, jeśli zeznania znajdują się już w aktach?

Udział w posiedzeniu Państwowej Komisji jest **dobrowolny**. Dotyczy to:

- osoby poszkodowanej,
- osoby wskazanej jako sprawca,
- zawiadamiającego.

Trzeba jednak pamiętać, że Państwowa Komisja w sytuacji czyjejś nieobecności może wydać postanowienie. Decyzja o wpisie albo o odmowie wpisu do Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym, do którego wpis jest dokonywany na podstawie prawomocnego postanowienia Państwowej Komisji, zostaje wtedy podjęta na podstawie pozostałych dowodów (np. zgromadzonych w aktach prokuratorskich lub sądowych).

Inne zasady obowiązują **świadków** oraz **biegłych** – oni **muszą się stawić** na wezwanie.

Za nieuzasadnioną nieobecność lub odmowę składania zeznań przez świadka lub wydania opinii przez biegłego, sąd, na wniosek Państwowej Komisji, może nałożyć grzywnę. Jeśli świadek nie pojawi się kolejny raz bez usprawiedliwienia, sąd może zarządzić jego przymusowe doprowadzenie.

50. Jak przebiega wystąpienie pod nieobecność sprawcy?

Państwowa Komisja może zdecydować, aby na czas wystąpienia świadka osoba wskazana jako sprawca opuściła posiedzenie,

jeśli jej obecność mogłaby działać krępująco na świadka.

Po powrocie tej osoby przewodniczący Państwowej Komisji niezwłocznie informuje ją o przebiegu posiedzenia i umożliwia odniesienie się do przeprowadzonych wystuchań. Jeśli osoba ta chce zadać pytania świadkom wystuchanym pod jej nieobecność, dalsze czynności przeprowadza się w dwóch osobnych pomieszczeniach z transmisją obrazu i dźwięku.

51. Dlaczego brak udziału osoby wskazanej jako sprawca nie wstrzymuje sprawy?

Odmowa udziału w czynnościach nie wstrzymuje wydania postanowienia w przedmiocie wpisu do Rejestru, jeśli pozostałe dowody są wystarczające do dokonania wpisu. Jeśli nie ma dowodów lub pojawiają się wątpliwości, których nie da się usunąć, Państwowa Komisja wyda postanowienie o odmowie wpisu.

52. W jakim celu powołuje się biegłych specjalistów?

Państwowa Komisja korzysta z pomocy biegłych, gdy do wyjaśnienia sprawy niezbędna jest wiedza specjalistyczna z konkretnej dziedziny. Może to być ekspert o dowolnej specjalizacji, jednak najczęściej powołuje się lekarzy, psychologów oraz seksuologów.

Główne powody powołania biegłego to:

- **ocena stanu zdrowia** (sprawdzenie aktualnej kondycji zdrowotnej uczestnika postępowania);
- **analiza zdolności do zapamiętywania** (ocena, czy uczestnik potrafi prawidłowo postrzegać, zapamiętywać i odtwarzać wydarzenia z przeszłości).

Biegły odpowiada na konkretne pytania, które pomagają Państwowej Komisji ocenić wiarygodność dowodów, np.:

- Czy osoba badana potrafi opisywać fakty odpowiednio do swojego wieku?
- Jaki jest stopień rozwoju umysłowego badanej osoby?
- Czy badana osoba ma skłonność do ubarwiania rzeczywistości lub celowego ukrywania faktów?
- Czy na treść zeznań mogły wpłynąć osoby trzecie lub inne czynniki zewnętrzne?
- Czy u osoby badanej występują cechy psychologiczne charakterystyczne dla ofiar wykorzystania seksualnego w dzieciństwie?
- Czy przedstawione zeznania mogą zostać uznane za pełnowartościowy dowód w sprawie?

VI

Standardy ochrony uczestników

53. Czy postępowanie przed Państwową Komisją jest jawne?

Nie. Wszystkie wysłuchania odbywają się na posiedzeniach zamkniętych, bez udziału osób postronnych. To bardzo ważna zasada.

Informacje uzyskane w trakcie wysłuchań są **tajemnicą prawnie chronioną**. Ich rozpowszechnianie (np. przekazywanie osobom trzecim lub publikowanie w internecie) jest zabronione.

54. Jak wygląda kwestia wsparcia psychologa lub pełnomocnika podczas postępowania?

Państwowa Komisja nie zapewnia stronom indywidualnej opieki psychologa ani pełnomocnika z urzędu. Osoba poszkodowana oraz osoba wskazana jako sprawca muszą we własnym zakresie zadbać o pomoc prawną lub wsparcie terapeutyczne.

Należy jednak zwrócić uwagę na poniższe zasady.

- **Rola psychologów w Państwowej Komisji**

W składzie organu zasiadają psycholodzy, którzy dbają o prawidłowy przebieg czynności i reagują na bieżąco na stan emocjonalny uczestników wysłuchania.

- **Obecność pełnomocnika**

Wysłuchanie może odbywać się w obecności pełnomocnika strony. Zgodnie z wolą uczestnika postępowania pełnomocnikiem może być także osoba najbliższa, która w tym wypadku pełni także funkcję wsparcia dla danej osoby.

Jeśli pełnomocnik się nie zjawi, a chcesz składać wyjaśnienia, musisz wyrazić na to zgodę.

- **Samodzielny wybór pomocy**

Ustanowienie i opłacenie adwokata lub radcy prawnego leży po stronie uczestników postępowania.

55. Czy i na jakich zasadach można uczestniczyć w występowaniu z własnym psychologiem?

W występowaniu nie może brać udziału prywatny psycholog strony. Wynika to z faktu, że wszystkie posiedzenia są zamknięte dla osób postronnych.

Informacje przekazywane w trakcie występowania są **tajemnicą prawnie chronioną**. Oznacza to, że oprócz członków Państwowej Komisji w posiedzeniu mogą uczestniczyć wyłącznie osoby wskazane w przepisach (np. pełnomocnik będący adwokatem albo radcą prawnym lub osoba najbliższa dla strony, jeśli strona ustanowi ją swoim pełnomocnikiem). Obecność osób trzecich, w tym własnego psychologa, jest niedopuszczalna ze względu na konieczność zachowania poufności postępowania.

56. Jakie są zasady obecności osoby wspierającej podczas postępowania wyjaśniającego?

W roli osoby wspierającej może wystąpić osoba najbliższa dla uczestnika postępowania, o ile zostanie ona oficjalnie ustanowiona jego **pełnomocnikiem**.

W takim przypadku osoba ta ma prawo przebywać na sali podczas występowania przed Państwową Komisją. Jest to jedyny sposób, aby ktoś bliski mógł towarzyszyć uczestnikowi na posiedzeniu zamkniętym, ponieważ

prawo ogranicza krąg osób obecnych przy czynnościach wyłącznie do stron, ich pełnomocników oraz członków Państwowej Komisji. Taka osoba również zobowiązana jest do zachowania bezwzględnej tajemnicy.

57. Jak uniknąć bezpośredniego kontaktu z drugą stroną podczas występowania?

Państwowa Komisja dba o to, aby proces składania wyjaśnień nie był dla nikogo krępujący. W tym celu stosuje się następujące rozwiązania:

- **Opuszczenie sali przez sprawcę**

Na czas występowania osoby poszkodowanej, świadka lub zawiadamiającego Państwowa Komisja może nakazać osobie wskazanej jako sprawca wyjście z sali. Dzieje się tak zawsze, gdy jej obecność mogłaby negatywnie wpływać na osobę składającą zeznania.

- **Prawo do informacji**

Po powrocie na salę, osoba wskazana jako sprawca jest szczegółowo informowana o tym, co działo się podczas jej nieobecności. Ma ona prawo odnieść się do tych informacji.

- **Zadawanie pytań na odległość**

Jeśli osoba wskazana jako sprawca chce zadać pytania osobom, które zeznawały pod jej nieobecność, Państwowa Komisja organizuje dalszą część wysłuchania w dwóch osobnych pomieszczeniach. Są one połączone systemem transmisji obrazu i dźwięku (wideokonferencja), co pozwala uniknąć bezpośredniego kontaktu twarzą w twarz.

58. Jakie możliwości sprawdzenia i zmiany treści protokołu przysługują osobie wysłuchiwanej?

Każda osoba wysłuchiwana ma prawo zapoznać się z treścią protokołu oraz zgłosić do niego poprawki. Odbywa się to w następujący sposób:

- **Wgląd w protokół**

Po zakończeniu wysłuchania w siedzibie urzędu Państwowa Komisja przekazuje protokół uczestnikowi, aby mógł go samodzielnie przeczytać i podpisać.

- **Wysłuchanie online**

Jeśli czynność odbywa się przez internet, przewodniczący odczytuje treść protokołu na głos.

- **Bieżące poprawki**

Ewentualne błędy lub nieścisłości można prostować na bieżąco, jeszcze podczas spotkania.

- **Poprawki po czasie**

Uczestnik ma siedem dni od dnia wysłuchania na złożenie wniosku o sprostowanie lub uzupełnienie protokołu.

- **Prawo do odwołania**

Jeśli wniosek o poprawki nie zostanie uwzględniony, w ciągu kolejnych siedmiu dni można odwołać się od tej decyzji do pełnego składu Państwowej Komisji.

59. Komu udzielane są informacje o sprawie?

Postępowanie przed Państwową Komisją jest **niejawne**. Oznacza to, że przebiega ono bez udziału publiczności i mediów. Jest to bardzo ważne, ponieważ chroni prywatność osób poszkodowanych oraz zapewnia dyskrecję i bezpieczeństwo wszystkim uczestnikom. Osoby obecne w sali nie mogą przekazywać informacji o tym, co usłyszały i co się działo w czasie postępowania przed Państwową Komisją.

Osoba poszkodowana oraz osoba wskazana jako sprawca mają prawo wglądu w dokumenty (akta sprawy). Mogą je przeglądać, a także prosić o wydanie kopii, odpisów lub wyciągów z tych akt.

VII

Pełnomocnicy i pomoc prawna

60. Czy można otrzymać pełnomocnika z urzędu wyznaczonego przez Państwową Komisję?

Nie. Państwowa Komisja nie wyznacza pełnomocników z urzędu. Osoba poszkodowana oraz osoba wskazana jako sprawca mogą korzystać z pomocy profesjonalnego pełnomocnika (np. adwokata lub radcy prawnego), ale muszą go **ustanowić i opłacić we własnym zakresie**. Pełnomocnikiem może być też osoba najbliższa.

61. Kto może pełnić funkcję pełnomocnika i na jakich zasadach jest on ustanawiany?

Zasady ustanawiania pełnomocnika przed Państwową Komisją opierają się na przepisach Kodeksu postępowania cywilnego (a nie karnego).

W roli pełnomocnika najczęściej występuje profesjonalista: **adwokat** lub **radca prawny**. Prawo pozwala jednak, aby tę funkcję pełniły także osoby bliskie dla uczestnika postępowania. Pełnomocnikiem może zostać:

- małżonek;
- rodzeństwo;
- rodzice, dziadkowie (wstępni);
- dzieci, wnuki (zstępni);
- osoby pozostające w stosunku przysposobienia (adoptowane lub adoptujące).

Wybór pełnomocnika spoza kręgu prawników jest możliwy dzięki zastosowaniu zasad cywilnych, co pozwala na wsparcie ze strony rodziny podczas czynności przed Państwową Komisją. Co ważne, udział profesjonalnego pełnomocnika nie wyklucza, by kolejnym pełnomocnikiem był członek najbliższej rodziny.

VIII

Szczególne sytuacje procesowe

62. Czy postępowanie toczy się dalej, jeśli poszkodowany zmarł?

Jeśli zmarła osoba poszkodowana, postępowanie może być kontynuowane. Prawa osoby poszkodowanej może przejąć jej **osoba najbliższa** (np. małżonek, rodzic, dziecko, rodzeństwo).

- Poszkodowany może wcześniej wskazać taką osobę.
- Jeśli tego nie zrobił lub nikt z bliskich nie zdecydował się przystąpić do sprawy, interesy zmarłego poszkodowanego może reprezentować **prokurator**.

63. Czy postępowanie toczy się dalej, jeśli zmarł potencjalny sprawca?

W takiej sytuacji Państwowa Komisja nie może prowadzić dalszych działań. Jeśli osoba wskazana jako sprawca zmarła, musimy zakończyć sprawę (umorzyć postępowanie). Wynika to bezpośrednio z przepisów ustawy, które nakazują nam przerwanie prac w takim przypadku.

64. Jakie są skutki odmowy udziału w postępowaniu?

Nawet jeśli uczestnik nie przyjdzie na wysłuchanie lub odmówi badania, Państwowa Komisja może wydać decyzję o wpisie w Rejestrze na podstawie innych zebranych materiałów. Może też wydać decyzję o odmowie wpisu.

IX

Zakończenie postępowania

65. W jaki sposób może zakończyć się sprawa w Państwowej Komisji?

Każda sprawa kończy się oficjalną decyzją Państwowej Komisji. Można je podzielić na trzy główne grupy:

1) Państwowa Komisja nie podejmuje sprawy

- Dzieje się tak, gdy ustalimy, że osoba wskazana jako sprawca zmarła, jeszcze zanim akta trafiły do Państwowej Komisji.
- Komisja nie podejmuje również sprawy, gdy osoba wskazana jako sprawca w dacie czynu miała poniżej 17 lat.

2) Państwowa Komisja przerywa sprawę (umorzenie)

Postępowanie kończy się w ten sposób, gdy:

- osoba wskazana jako sprawca zmarła w trakcie trwania naszych prac;
- osoba poszkodowana zgłosiła sprzeciw i nie chce, aby sprawa była dalej prowadzona;

- osoba poszkodowana zmarła w czasie prowadzonej sprawy, a do postępowania nie przystąpili po jej śmierci ani wskazana osoba najbliższa, ani prokurator.

3) Państwowa Komisja rozstrzyga sprawę merytorycznie (postanowienie)

Po zebraniu dowodów i niejawnym naradzie Państwowa Komisja wydaje jedną z dwóch decyzji:

- wpis do Rejestru** – jeśli dowody nie budzą wątpliwości i potwierdzają, że doszło do zachowania wykorzystania seksualnego wobec dziecka poniżej 15 roku życia. Możemy to zrobić właśnie wtedy, gdy sprawca nie podlega już odpowiedzialności karnej (np. z powodu przedawnienia);
- odmowa wpisu do Rejestru** – jeśli dowody nie potwierdziły, że dane zachowanie miało miejsce, są jakiegokolwiek wątpliwości lub gdy wpis byłby dla danej osoby niewspółmiernie surową konsekwencją (a nie ma ryzyka, że ponownie popełni ona przestępstwo).

66. Kiedy i na jakiej podstawie zostanie wydane postanowienie?

Państwowa Komisja wydaje postanowienie o wpisie do Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym po zakończeniu postępowania wyjaśniającego. Decyzja ta jest podejmowana na podstawie wszystkich zebranych informacji, w tym przede wszystkim:

- akt sprawy** otrzymanych z prokuratury lub sądu,
- wysłuchania osoby poszkodowanej,**
- wysłuchania osoby wskazanej jako sprawca.**

Państwowa Komisja ocenia całość zebranych dowodów i na tej podstawie decyduje, czy dokonać wpisu w Rejestrze.

67. Co jeszcze bierze pod uwagę Państwowa Komisja przed wydaniem decyzji?

Oprócz podstawowych dowodów Państwowa Komisja może dodatkowo:

- wysłuchać osobę zgłaszającą (zawiadamiającą);
- wysłuchać świadków;
- zasięgnąć opinii biegłego (specjalisty w danej dziedzinie);

- przeanalizować inne materiały, w tym dokumenty przekazane przez uczestników postępowania lub świadków;
- zwrócić się do określonych instytucji/placówek o dostarczenie dodatkowych dokumentów, np. dokumentacji medycznej.

68. Na jakiej podstawie i w jakim składzie Państwowa Komisja wydaje decyzje?

- **Podstawa decyzji:** Państwowa Komisja wydaje postanowienie o wpisie do Rejestru po analizie całej sprawy. Bierze pod uwagę akta z prokuratury lub sądu oraz to, co powiedziały osoby poszkodowane i osoba wskazana jako sprawca.
- **Dodatkowe dowody:** Przed wydaniem decyzji Państwowa Komisja może dodatkowo przesłuchać świadków, osobę zgłaszającą, poprosić o opinię biegłego lub sprawdzić inne dokumenty.
- **Skład orzekający:** W czynnościach musi brać udział co najmniej pięciu członków Państwowej Komisji. Jeden z nich jako przewodniczący składu prowadzi postępowanie, kolejny – członek sprawozdawca – szczegółowo przedstawia stan sprawy osobom obecnym w sali.

- **Uproszczona procedura:** Jeśli osoba wskazana jako sprawca przyzna się do winy i przyznanie to nie budzi wątpliwości, Państwowa Komisja może ograniczyć badanie sprawy tylko do wystuchania obu stron.

69. Jak „zatrzymać” lub „zakończyć” prowadzenie postępowania wyjaśniającego?

Osoba poszkodowana ma prawo „zatrzymać” lub „zakończyć” sprawę, zgłaszając tzw. sprzeciw. Jeśli to zrobi, Państwowa Komisja ma obowiązek umorzyć (zamknąć) postępowanie.

Jak i kiedy zgłosić sprzeciw?

- **Termin:** Można to zrobić od samego początku, tzn. gdy tylko osoba poszkodowana dowie się o prowadzeniu sprawy, natomiast **najpóźniej** można to zrobić do momentu zakończenia swojego pierwszego wystuchania przed Państwową Komisją.
- **Forma:** Sprzeciw można złożyć na piśmie lub ustnie do protokołu podczas wystuchania.
- **Uzasadnienie:** Nie trzeba podawać żadnego powodu swojej decyzji.

Złożenie sprzeciwu jest ustawowym prawem osoby poszkodowanej. W takiej sytuacji Państwowa Komisja nie ma wyboru – musi wydać uchwałę o zakończeniu (umorzeniu) postępowania.

Środki zaskarżenia

70. Kto może złożyć odwołanie od postanowienia Państwowej Komisji?

Zarówno osoba poszkodowana, jak i osoba wskazana jako sprawca mają prawo zaskarżyć decyzję Państwowej Komisji do sądu, ale każda z nich w innej sytuacji.

- **Osobie poszkodowanej** przysługuje prawo do odwołania w sytuacji, gdy Państwowa Komisja wyda postanowienie o **odmowie wpisu** do Rejestru Państwowej Komisji.
- **Osoba wskazana jako sprawca** może odwołać się przede wszystkim od decyzji o wpisie do Rejestru Państwowej Komisji. Można też odwołać się od odmowy wpisu do Rejestru. Jest to możliwe tylko w jednej sytuacji. Chodzi o przypadek, gdy Komisja uzna wpis za zbyt surową konsekwencję. Dzieje się tak, gdy upublicznienie danych takiej osoby wyrządziłoby jej zbyt wielką krzywdę, a nie zachodzi prawdopodobieństwo, że dopuści się ona podobnego zachowania w przyszłości.

71. W jakim terminie można złożyć odwołanie od postanowienia Państwowej Komisji?

Na wniesienie odwołania przewidziano **30 dni** od dnia doręczenia postanowienia.

72. Gdzie i w jaki sposób należy złożyć odwołanie?

Odwołanie kieruje się do wydziału cywilnego sądu okręgowego (właściwego dla miejsca zamieszkania), ale składa się je za pośrednictwem Państwowej Komisji. Oznacza to, że pismo należy wysłać na adres Państwowej Komisji, która niezwłocznie przekaże je do sądu wraz z aktami sprawy.

73. Jakie są wymogi formalne odwołania?

Żeby odwołanie zostało rozpatrzone, musi zawierać:

- nazwę sądu, do którego jest kierowane;
- dane osoby składającej odwołanie (imię, nazwisko, adres) oraz dane pełnomocnika, jeśli bierze udział w sprawie;
- wskazanie, którego postanowienia dotyczy odwołanie (numer i data);
- opis zarzutów wraz z krótkim uzasadnieniem, dlaczego decyzja jest błędna;
- nowe fakty lub dowody (jeśli są dostępne);

- jasny wniosek o zmianę lub uchylenie postanowienia;
- własnoręczny podpis;
- listę załączników.

74. Ile dni mają osoba poszkodowana i osoba wskazana jako sprawca na zaskarżenie decyzji Państwowej Komisji?

Osoba poszkodowana oraz osoba wskazana jako sprawca mogą zaskarżyć decyzję Państwowej Komisji w ciągu **30 dni** od jej otrzymania. Termin ten obowiązuje niezależnie od tego, czy strony brały udział w posiedzeniu podczas ogłoszenia decyzji. Czas na złożenie odwołania liczy się dla każdego dopiero od dnia odebrania przesyłki z poczty.

75. Czy wniesienie odwołania wstrzymuje wpis do Rejestru Państwowej Komisji?

Wniesienie odwołania wstrzymuje wpis do Rejestru do czasu wydania wyroku. Przed sądem Państwowa Komisja i osoba odwołująca się mają status równorzędnych stron.

76. Co może zrobić sąd, do którego trafi odwołanie?

Sąd po zbadaniu sprawy może:

- **oddalić lub odrzucić odwołanie**, jeśli uzna, że decyzja Państwowej Komisji była słuszna lub pismo zawiera błędy;
- **uwzględnić odwołanie** i samodzielnie zmienić decyzję lub ją uchylić.

XI

Rejestr

77. Jakie zdarzenie wyznacza moment faktycznego wpisu w Rejestrze Państwowej Komisji?

Wpis nie następuje automatycznie zaraz po wydaniu postanowienia przez Państwową Komisję. Procedura wygląda następująco:

- **Oczekiwanie na uprawomocnienie**

Państwowa Komisja dokonuje wpisu dopiero wtedy, gdy minie termin na złożenie odwołania, a nikt go nie wniósł.

- **Wpływ odwołania**

Jeśli osoba wskazana jako sprawca złoży odwołanie do sądu, cały proces zostaje wstrzymany. Wpis nie pojawi się w Rejestrze tak długo, aż sąd nie wyda ostatecznego (prawomocnego) orzeczenia.

- **Decyzja sądu**

Faktyczny wpis następuje dopiero po zakończeniu sprawy w sądzie, jeśli sąd oddali odwołanie lub potwierdzi konieczność umieszczenia danych w Rejestrze.

78. W których sytuacjach następuje wpis do Rejestru Państwowej Komisji?

Wpis do Rejestru odbywa się po spełnieniu wszystkich wymogów prawnych. Państwowa Komisja przekazuje wtedy postanowienie do Krajowego Rejestru Karnego, dbając o to, aby dane osoby poszkodowanej pozostały nieujawnione i bezpieczne.

Zanim dojdzie do wpisu, Państwowa Komisja zawsze sprawdza w bazie PESEL, czy osoba, której dotyczy decyzja, żyje.

79. Co z wpisem w Rejestrze, jeśli osoba wskazana jako sprawca nie żyje?

Jeśli osoba zmarła już **po wydaniu ostatecznej decyzji o wpisie**, postanowienie zostaje w aktach i nie jest dalej procedowane (nie jest przekazywane do Rejestru). Państwowa Komisja zawiadamia o tym osobę poszkodowaną oraz zawiadamiającą.

Jeśli osoba wskazana jako sprawca zmarła **przed wydaniem postanowienia**, a Państwowa Komisja dowiedziała się o tym później, ma obowiązek uchylić wydaną decyzję i zamknąć (umorzyć) całe postępowanie.

80. Z jakich części składa się Rejestr Sprawców Przepływów na Tle Seksualnym?

Rejestr jest prowadzony przez Ministra Sprawiedliwości w systemie internetowym. Dzieli się on na trzy części:

- Rejestr z dostępem ograniczonym,
- Rejestr publiczny,
- Rejestr Państwowej Komisji.

Dostęp do Rejestru Państwowej Komisji jest **powszechny i darmowy** dla każdego pod adresem rps.ms.gov.pl. Dane widnieją w nim aż do śmierci osoby wskazanej jako sprawca.

81. Jakie informacje o sprawcy można znaleźć w Rejestrze?

Wpis zawiera:

- **dane identyfikacyjne** (imiona, nazwiska, w tym rodowe i przybrane, wykonywany zawód lub pełnioną funkcję oraz miejsce zamieszkania);
- **opis czynu** (czas, miejsce i okoliczności zdarzenia);
- **daty** (wydania decyzji przez Państwo-

wą Komisję oraz ewentualnego wyroku sądu).

W Rejestrze nie odnajdziemy żadnych informacji identyfikujących poszkodowanego.

82. Gdzie znajduje się Rejestr i w jaki sposób można go przeglądać?

Rejestr jest jawny i ogólnodostępny dla każdego użytkownika internetu. Można go znaleźć na oficjalnej stronie internetowej pod adresem: rps.ms.gov.pl.

W tym miejscu każdy może sprawdzić dane osób, wobec których Państwowa Komisja wydała prawomocne postanowienie o wpisie.

83. Na kim spoczywa obowiązek weryfikacji pracowników w Rejestrze i co grozi za jego niedopełnienie?

Wszystkie osoby i placówki pracujące z dziećmi (np. szkoły, kluby sportowe, organizatorzy wypoczynku) mają prawny obowiązek sprawdzić swoich pracowników lub wolontariuszy w Rejestrze Państwowej Komisji. Za dopuszczenie do pracy z małoletnimi osoby widniejącej w Rejestrze grozi kara aresztu, ograniczenia wolności lub grzywna w wysokości co najmniej 1000 zł.

Koszty i rozliczenia

84. Kto ponosi koszty postępowania oraz opłaty za odpisy dokumentów?

Udział w postępowaniu wyjaśniającym jest **bezpłatny**. Osoba zgłaszająca, osoba poszkodowana oraz osoba wskazana jako sprawca nie ponoszą żadnych kosztów związanych z prowadzeniem sprawy przez Państwową Komisję. Również odpisy dokumentów są wydawane bez żadnych opłat.

85. Czy można otrzymać zwrot kosztów dojazdu na wysłuchanie?

Tak, ale zasady różnią się w zależności od roli w postępowaniu.

- **Osoba poszkodowana i świadek** mają prawo do zwrotu kosztów podróży z miejsca zamieszkania do siedziby Państwowej Komisji.
- **Osoba wskazana jako sprawca** może otrzymać zwrot kosztów podróży tylko wtedy, gdy sprawa zakończy się dla niej korzystnie – czyli gdy Państwowa Komisja odmówi wpisu do Rejestru lub umorzy postępowanie.

Zwrot dotyczy faktycznie poniesionych kosztów przejazdu (Państwowa Komisja nie zwraca kosztów noclegu).

86. Jak osoba wskazana jako sprawca może uzyskać zwrot kosztów dojazdu na wysłuchanie?

Osoba wskazana jako sprawca może otrzymać zwrot kosztów dojazdu do siedziby urzędu, ale tylko w dwóch przypadkach:

- gdy Państwowa Komisja wyda ostateczną decyzję o odmowie wpisu do Rejestru;
- gdy postępowanie zostanie umorzone (np. z powodu sprzeciwu osoby poszkodowanej).

Wniosek o zwrot kosztów należy złożyć na piśmie w ciągu siedmiu dni od momentu, w którym decyzja o odmowie wpisu lub umorzeniu stała się ostateczna (prawomocna).

87. Jak osoba wezwana lub zaproszona w charakterze świadka może uzyskać zwrot kosztów dojazdu na wysłuchanie?

Osobie wezwanej lub zaproszonej przez Państwową Komisję w **charakterze świadka** przysługuje zwrot kosztów podróży z miejsca zamieszkania do siedziby Urzędu Państwowej Komisji. Zwrot przyznaje się na wniosek złożony do protokołu lub na piśmie w terminie siedmiu dni od zakończenia czynności.

88. Na jakich zasadach odbywa się rozliczanie kosztów i opłat?

- **Wysokość kosztów** ustala przewodniczący Państwowej Komisji w drodze zarządzenia. Od tego zarządzenia przysługuje odwołanie do całego składu Państwowej Komisji w terminie siedmiu dni od jego doręczenia.
- **Terminy składania wniosku:** Wniosek o zwrot pieniędzy należy złożyć do protokołu podczas spotkania lub na piśmie w ciągu siedmiu dni od jego zakończenia. Osoba wskazana jako sprawca ma na to siedem dni od momentu, gdy zostanie wydana decyzja o odmowie wpisu.
- **Odwołanie w sprawie kosztów:** Jeśli przewodniczący wyda decyzję o zwrocie, z którą uczestnik się nie zgadza, może odwołać się do pełnego składu Państwowej Komisji w ciągu siedmiu dni.

PODSUMOWANIE

PODSUMOWANIE

Najważniejszym celem Państwowej Komisji jest stworzenie takich warunków, aby każda osoba poszkodowana czuła się bezpiecznie i mogła swobodnie opowiedzieć o swojej sprawie. Sprawcy gwarantujemy bezstronne podejście do jego spraw. Zapewniamy stronom równe traktowanie z uwzględnieniem przepisów ustawy o Państwowej Komisji i jasne zasady dla wszystkich. Do każdej sprawy podchodzimy z największym zaangażowaniem.

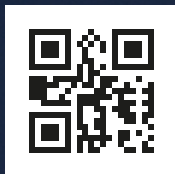
Wiemy, że wystuchanie może być trudnym przeżyciem, dlatego stosujemy konkretne rozwiązania, które mają zminimalizować stres.

Aby zapewnić pełen komfort, Państwowa Komisja korzysta z prawa do rozdzielania stron. W praktyce oznacza to, że na czas wystuchania osoba wskazana jako sprawca może opuścić salę i oczekiwać w innym, oddzielnym pomieszczeniu. Dzięki temu nie dochodzi do bezpośredniego spotkania z osobą pokrzywdzoną, co pozwala na spokojniejszą i swobodną wypowiedź.

Jeśli osobisty przyjazd do siedziby urzędu jest zbyt trudny lub stresujący, Państwowa Komisja przeprowadza wystuchania na odległość. Wykorzystujemy do tego nowoczesne urządzenia, które pozwalają na jednoczesny przekaz obrazu i dźwięku. Dzięki temu możesz uczestniczyć w czynnościach z bezpiecznego dla siebie miejsca, zachowując pełny kontakt z członkami Państwowej Komisji.

Państwowa Komisja nieustannie przyjmuje nowe zgłoszenia i podejmuje kolejne sprawy. Dbamy o to, by każda osoba szukająca sprawiedliwości otrzymała należytą uwagę i wsparcie.

pkdp.gov.pl